

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016

2016 dccc 3

RHAN 1

RHEOLI CYNALIADWY AR ADNODDAU NATURIOL

Rhagarweiniad

1 Diben y Rhan hon

Diben y Rhan hon yw hyrwyddo rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol.

Gwybodaeth Cychwyn

II A. 1 mewn grym ar 21.5.2016, gweler **a. 88(2)(a)**

2 Adnoddau naturiol

Yn y Rhan hon, mae “adnoddau naturiol” yn cynnwys y canlynol (ond nid yw wedi ei gyfyngu iddynt)—

- anifeiliaid, planhigion ac organeddau eraill;
- yr aer, dŵr a phridd;
- mwynau;
- nodweddion a phrosesau daearegol;
- nodweddion ffisiograffigol;
- nodweddion a phrosesau hinsoddol.

Gwybodaeth Cychwyn

I2 A. 2 mewn grym ar 21.5.2016, gweler **a. 88(2)(a)**

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

3 Rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol

- (1) Yn y Rhan hon, ystyr “rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol” yw—
- defnyddio adnoddau naturiol mewn modd ac ar gyfradd sy'n hyrwyddo cyflawni'r amcan yn is-adran (2),
 - cymryd camau eraill sy'n hyrwyddo cyflawni'r amcan hwnnw, ac
 - peidio â chymryd camau sy'n llesteirio cyflawni'r amcan hwnnw.
- (2) Yr amcan yw cynnal a gwella cydnerthedd ecosystemau a'r manteision a gynigir ganddynt ac, wrth wneud hynny—
- diwallu anghenion y cenedlaethau presennol o bobl heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion hwythau, a
 - cyfrannu at gyrraedd y nodau llesiant yn adran 4 o [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015 \(dccc 2\)](#).

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 3 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

4 Egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol

- Yn y Rhan hon, “egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol” yw—
- rheoli mewn modd ymaddasol, drwy gynllunio, monitro, adolygu a, phan fo hynny'n briodol, newid gweithredoedd;
 - ystyried y raddfa ofodol briodol ar gyfer gweithredu;
 - hyrwyddo cydweithio a chydweithredu, a chyfranogi ynddynt;
 - gwneud trefniadau priodol i'r cyhoedd gymryd rhan yn y broses o wneud penderfyniadau;
 - ystyried yr holl dystiolaeth berthnasol a chasglu dystiolaeth mewn perthynas â materion y ceir ansicrwydd yn eu cylch;
 - ystyried manteision a gwerth cynhenid adnoddau naturiol ac ecosystemau;
 - ystyried effeithiau tymor byr, tymor canolig a hirdymor gweithredoedd;
 - cymryd camau i atal niwed arwyddocaol i ecosystemau;
 - ystyried cydnerthedd ecosystemau ac yn benodol, yr agweddau a ganlyn—
 - amrywiaeth rhwng ecosystemau ac oddi fewn iddynt;
 - y cysylltiadau rhwng ecosystemau ac oddi fewn iddynt;
 - graddfa ecosystemau;
 - cyflwr ecosystemau (gan gynnwys eu strwythur a'u gweithrediad);
 - gallu ecosystemau i addasu.

Gwybodaeth Cychwyn

I4 A. 4 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

Dyletswyddau cyffredinol ar awdurdodau cyhoeddus

5 Diben cyffredinol Corff Adnoddau Naturiol Cymru

- (1) Mae [Gorchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru \(Sefydlu\) 2012 \(OS 2012/1903\)](#) wedi ei ddiwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn lle erthygl 4 rhodder—

“4 Diben cyffredinol

- (1) Rhaid i'r Corff—
 - (a) ymgyraedd at reoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol mewn perthynas â Chymru, a
 - (b) cymhwysu egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol, wrth arfer ei swyddogaethau, i'r graddau y bo hynny'n gyson â'u harfer yn briodol.
- (2) Yn yr erthygl hon—

mae i “egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol” (“*principles of sustainable management of natural resources*”) yr ystyr a roddir gan adran 4 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016;

mae i “rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol” (“*sustainable management of natural resources*”) yr ystyr a roddir gan adran 3 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016.”
- (3) Yn erthygl 5—
 - (a) yn y pennawd, ar ôl “diben” mewnosoder “cyffredinol”;
 - (b) ym mharagraff (1), ar ôl “ddiben” mewnosoder “cyffredinol yn erthygl 4”;
 - (c) ym mharagraff (3) yn lle “swyddogaethau” rhodder “ddiben cyffredinol yn erthygl 4”.
- (4) Hepgorer erthyglau 5B a 5E.

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 5 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

6 Dyletswydd bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau

- (1) Rhaid i awdurdod cyhoeddus geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer swyddogaethau mewn perthynas â Chymru, ac wrth wneud hynny hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau, i'r graddau y bo hynny'n gyson ag arfer y swyddogaethau hynny'n briodol.
- (2) Wrth gydymffurfio ag is-adran (1), rhaid i awdurdod cyhoeddus ystyried cydnerthedd ecosystemau, a'r agweddau a ganlyn yn benodol—
 - (a) amrywiaeth rhwng ecosystemau ac oddi fewn iddynt;
 - (b) y cysylltiadau rhwng ecosystemau ac oddi fewn iddynt;
 - (c) graddfa ecosystemau;

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (d) cyflwr ecosystemau (gan gynnwys eu strwythur a'u gweithrediad);
 - (e) gallu ecosystemau i addasu.
- (3) Nid yw is-adran (1) yn gymwys i—
- (a) arfer swyddogaeth gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi, neu
 - (b) arfer un neu ragor o swyddogaethau barnwrol llys neu driwlynlys.
- (4) Wrth gydymffurfio ag is-adran (1)—
- (a) rhaid i Weinidogion Cymru, Prif Weinidog Cymru, Cwnsler Cyffredinol Llywodraeth Cymru, unrhyw un neu ragor o Weinidogion y Goron ac unrhyw un neu ragor o adrannau'r llywodraeth roi sylw i Gonfensiwn Rhaglen Amgylcheddol y Cenhedloedd Unedig ar Amrywiaeth Fiolegol 1992, a
 - (b) rhaid i unrhyw awdurdod cyhoeddus arall roi sylw i unrhyw ganllawiau a roddir iddo gan Weinidogion Cymru.
- (5) Wrth gydymffurfio ag is-adran (1), rhaid i awdurdod cyhoeddus ac eithrio unrhyw un neu ragor o Weinidogion y Goron neu unrhyw un neu ragor o adrannau'r llywodraeth roi sylw i—
- (a) y rhestr a gyhoeddir o dan adran 7;
 - (b) yr adroddiad ar gyflwr adnoddau naturiol a gyhoeddir o dan adran 8;
 - (c) unrhyw ddatganiad ardal a gyhoeddir o dan adran 11 ar gyfer ardal sy'n cynnwys ardal gyfan neu ran o ardal y mae'r awdurdod yn arfer swyddogaethau mewn perthynas â hi.
- [^{F1}(d) yr adroddiad rheoli tir yn gynaliadwy a gyhoeddir o dan adran 6 o Ddeddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023.]
- (6) Rhaid i awdurdod cyhoeddus ac eithrio unrhyw un neu ragor o Weinidogion y Goron neu unrhyw un neu ragor o adrannau'r llywodraeth baratoi a chyhoeddi cynllun sy'n nodi'r hyn y mae'n bwriadu ei wneud er mwyn cydymffurfio ag is-adran (1).
- (7) Rhaid i awdurdod cyhoeddus, cyn diwedd 2019 a chyn diwedd pob trydedd flwyddyn ar ôl 2019, gyhoeddi adroddiad ar yr hyn y mae wedi ei wneud i gydymffurfio ag is-adran (1).
- (8) O ran awdurdod cyhoeddus sydd wedi cyhoeddi cynllun o dan is-adran (6)—
- (a) rhaid iddo adolygu'r cynllun yng ngoleuni pob adroddiad a gyhoeddir ganddo o dan is-adran (7), a
 - (b) caiff adolygu'r cynllun unrhyw bryd.
- (9) Yn yr adran hon—
- ystyr “awdurdod cyhoeddus” (“*public authority*”) yw—
 - (a) Gweinidogion Cymru;
 - (b) Prif Weinidog Cymru;
 - (c) Cwnsler Cyffredinol Llywodraeth Cymru;
 - (d) unrhyw un neu ragor o Weinidogion y Goron;
 - (e) corff cyhoeddus (gan gynnwys un neu ragor o adrannau'r llywodraeth, awdurdod [^{F2}lleol [^{F3}, cyd-bwyllgor corfforedig] ac] awdurdod cynllunio lleol [^{F4}...];
 - (f) person sy'n dal swydd—
 - (i) o dan y Goron,

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (ii) a grëwyd neu sy'n parhau mewn bodolaeth o ganlyniad i Ddeddf gyffredinol gyhoeddus Cynulliad Cenedlaethol Cymru neu Senedd y DU, neu
- (iii) y telir tâl cydnabyddiaeth mewn perthynas â hi allan o arian a ddarperir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru neu Senedd y DU;
- (g) ymgymerwr statudol;
- (10) Yn is-adran (9)—
- mae i “awdurdod cynllunio lleol” yr ystyr a roddir i “local planning authority” gan [Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 \(p. 8\)](#);
- ystyr “awdurdod lleol” (“*local authority*”) yw cyngor sir, bwrdeistref sirol neu gymuned yng Nghymru;
- ^{F5}ystyr “cyd-bwyllgor corfforedig” (“*corporate joint committee*”) yw cyd-bwyllgor corfforedig a sefydlir gan reoliadau a wnaed o dan Ran 5 o [Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau \(Cymru\) 2021 \(dsc 1\)](#);
- ^{F6}...
- ystyr “ymgymerwr statudol” (“*statutory undertaker*”) yw unrhyw un neu ragor o'r canlynol—
- (a) person sydd wedi ei awdurdodi gan unrhyw ddeddfiad i weithredu unrhyw ymgymeriad rheilffordd, rheilffordd ysgafn, tramffordd, cludiant ar ffyrdd, cludiant ar ddŵr, camlas, mordwyo mewndirol, doc, harbwr, pier neu oleudy neu unrhyw ymgymeriad ar gyfer cyflenwi pŵer hydrolog;
- (b) gweithredydd un o rwydweithiau'r cod cyfathrebu electronig (o fewn ystyr paragraff 1(1) o Atodlen 17 i [Ddeddf Cyfathrebiadau 2003 \(p. 21\)](#));
- (c) gweithredydd maes awyr (o fewn ystyr [Deddf Meysydd Awyr 1986 \(p. 31\)](#)) sy'n gweithredu maes awyr y mae Rhan 5 o'r [Ddeddf honno](#) yn gymwys iddo;
- (d) trawsgludwr nwy (o fewn ystyr Rhan 1 o [Ddeddf Nwy 1986 \(p. 44\)](#));
- (e) deiliad trwydded o dan adran 6(1) o [Ddeddf Trydan 1989 \(p. 29\)](#);
- (f) ymgymerwr dŵr neu garthffosiaeth;
- (g) yr Awdurdod Hedfan Sifil neu ddeiliad trwydded o dan Bennod 1 o Ran 1 o [Ddeddf Trafnidiaeth 2000 \(p. 38\)](#), i'r graddau y bo'r person sy'n dal y drwydded yn cynnal gweithgareddau a awdurdodir ganddi;
- (h) darparwr gwasanaeth cyffredinol o fewn ystyr Rhan 3 o [Ddeddf Gwasanaethau Post 2011 \(p. 5\)](#).

Diwygiadau Testunol

- F1** A. 6(5)(d) wedi ei fewnosod (17.10.2023) gan [Deddf Amaethyddiaeth \(Cymru\) 2023 \(asc 4\)](#), a. 56(3)(d), **Atod. 2 para. 6**
- F2** Geiriau yn a. 6(9) wedi eu hamnewid (21.1.2021) gan [Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau \(Cymru\) 2021 \(asc 1\)](#), a. 175(1)(e), **Atod. 9 para. 46(a)(i)**
- F3** Geiriau yn a. 6(9) wedi eu mewnosod (3.12.2021) gan [Rheoliadau Deddf yr Amgylchedd \(Cymru\) 2016 \(Awdurdodau Cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnherthedd Ecosystemau\) 2021 \(O.S. 2021/1350\)](#), rhlau. 1(2), **2(2)**
- F4** Geiriau yn a. 6(9) wedi eu hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd [Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau \(Cymru\) 2021 \(asc 1\)](#), a. 175(1)(e), **Atod. 9 para. 46(a)(ii)**

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- F5** Geiriau yn a. 6(10) wedi eu mewnosod (3.12.2021) gan Rheoliadau Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (Awdurdodau Cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnherthedd Ecosystemau) 2021 (O.S. 2021/1350), rhlau. 1(2), 2(3)
- F6** Geiriau yn a. 6(10) wedi eu hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(1)(e), Atod. 9 para. 46(b)

Gwybodaeth Cychwyn

- I6** A. 6 mewn grym ar 21.5.2016, gweler a. 88(2)(a)

7 Rhestrau bioamrywiaeth a dyletswydd i gymryd camau i gynnal a gwella bioamrywiaeth

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru baratoi a chyhoeddi rhestr o'r organeddau byw a'r mathau o gynefinoedd sydd, yn eu barn hwy, o'r pwysigrwydd pennaf at ddiben cynnal a gwella bioamrywiaeth mewn perthynas â Chymru.
- (2) Cyn cyhoeddi rhestr o dan yr adran hon rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â Chorff Adnoddau Naturiol Cymru ("CNC") ynghylch yr organeddau byw a'r mathau o gynefinoedd sydd i'w cynnwys ar y rhestr.
- (3) Heb ragfarnu adran 6, rhaid i Weinidogion Cymru—
 - (a) cymryd pob cam rhesymol er mwyn cynnal a gwella'r organeddau byw a'r mathau o gynefinoedd a gynhwysir ar unrhyw restr a gyhoeddir o dan yr adran hon, a
 - (b) annog eraill i gymryd camau o'r fath.
- (4) Rhaid i Weinidogion Cymru, mewn ymgynghoriad ag CNC—
 - (a) adolygu'n gyson unrhyw restr a gyhoeddir ganddynt o dan yr adran hon,
 - (b) gwneud y diwygiadau hynny i unrhyw restr o'r fath y mae'n ymddangos iddynt eu bod yn briodol, ac
 - (c) cyhoeddi unrhyw restr a ddiwygir yn y fath fodd cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl ei diwygio.
- (5) Wrth arfer eu swyddogaethau o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru gymhwyso egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol.

Gwybodaeth Cychwyn

- I7** A. 7 mewn grym ar 21.5.2016, gweler a. 88(2)(a)

Adroddiad ar gyflwr adnoddau naturiol

8 Dyletswydd i baratoi a chyhoeddi adroddiad ar gyflwr adnoddau naturiol

- (1) Rhaid i CNC baratoi a chyhoeddi adroddiadau yn unol â'r adran hon sy'n cynnwys ei asesiad o gyflwr adnoddau naturiol mewn perthynas â Chymru.
- (2) Rhaid i bob adroddiad nodi, ymysg pethau eraill—
 - (a) asesiad CNC o'r graddau y mae rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol yn cael ei gyflawni;

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (b) asesiad CNC o fioamrywiaeth (gan gynnwys yr organeddau byw a'r mathau o gynefinoedd a gynhwysir ar unrhyw restr a gyhoeddir o dan adran 7);
 - (c) yr hyn y mae CNC yn ei ystyried yw'r prif dueddiadau a ffactorau sy'n effeithio, ac sy'n debygol o effeithio, ar gyflwr adnoddau naturiol;
 - (d) unrhyw agweddau ar gyflwr adnoddau naturiol y mae CNC yn ystyried nad oes ganddo wybodaeth ddigonol amdanynt i wneud asesiad.
- (3) Rhaid i CNC gyhoeddi ei adroddiad cyntaf cyn diwedd y cyfnod o bedwar mis sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r adran hon yn dod i rym.
 - (4) Wedi hynny, rhaid i CNC gyhoeddi adroddiad cyn diwedd y flwyddyn galendr sy'n dod cyn unrhyw flwyddyn y mae etholiad cyffredinol arferol i fod i gael ei gynnal.
 - (5) Rhaid i CNC gyhoeddi drafft o bob adroddiad sy'n ofynnol gan is-adran (4) cyn diwedd y flwyddyn galendr sy'n dod cyn y flwyddyn y mae'n rhaid i'r adroddiad gael ei gyhoeddi.
 - (6) Yn yr adran hon, ystyr "etholiad cyffredinol arferol" yw'r bleidlais a gynhelir mewn etholiad cyffredinol arferol o dan adran 3 o [Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 \(p. 32\)](#).

Gwybodaeth Cychwyn

18 A. 8 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

Polisi adnoddau naturiol cenedlaethol

9 Dyletswydd i baratoi, cyhoeddi a gweithredu polisi adnoddau naturiol cenedlaethol

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru baratoi a chyhoeddi dogfen sy'n nodi eu polisiau cyffredinol a phenodol ar gyfer cyfrannu at gyflawni rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol mewn perthynas â Chymru (y "polisi adnoddau naturiol cenedlaethol").
- (2) Rhaid i'r polisi adnoddau naturiol cenedlaethol nodi'r hyn y mae Gweinidogion Cymru yn ei ystyried yw'r blaenoriaethau, y risgiau a'r cyfleoedd allweddol ar gyfer rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol mewn perthynas â Chymru, gan gynnwys yr hyn y maent yn ystyried y dylid ei wneud mewn perthynas â newid yn yr hinsawdd a bioamrywiaeth.
- (3) Caiff Gweinidogion Cymru gynnwys unrhyw beth yn y polisi adnoddau naturiol cenedlaethol y maent yn ystyried ei fod yn berthnasol i gyflawni rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol mewn perthynas â Chymru.
- (4) Rhaid i Weinidogion Cymru—
 - (a) cymryd pob cam rhesymol er mwyn gweithredu'r polisi adnoddau naturiol cenedlaethol, a
 - (b) annog eraill i gymryd camau o'r fath.
- (5) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r polisi adnoddau naturiol cenedlaethol cyntaf cyn diwedd y 10 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r adran hon yn dod i rym.
- (6) Mewn perthynas â'r polisi adnoddau naturiol cenedlaethol—
 - (a) rhaid i Weinidogion Cymru ei adolygu ar ôl pob etholiad cyffredinol, a

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (b) caiff Gweinidogion Cymru ei adolygu ar unrhyw adeg arall.
- (7) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio'r polisi adnoddau naturiol cenedlaethol ar unrhyw adeg a rhaid iddynt gyhoeddi'r polisi adnoddau naturiol cenedlaethol fel y'i diwygiwyd.
- (8) Wrth arfer eu swyddogaethau o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru gymhwyso egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol.
- (9) Wrth baratoi neu ddiwygio'r polisi adnoddau naturiol cenedlaethol, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i'r adroddiad diweddaraf o dan adran 8 ynghylch cyflwr adnoddau naturiol mewn perthynas â Chymru.
- (10) Pan fydd Gweinidogion Cymru yn cyhoeddi'r polisi adnoddau naturiol cenedlaethol (neu bolisi diwygiedig), rhaid iddynt hefyd gyhoeddi adroddiad sy'n crynhoi—
- (a) unrhyw ymgynghori a gynhaliwyd wrth baratoi'r polisi, a
- (b) unrhyw sylwadau a gafwyd o ganlyniad i'r ymgynghori.
- (11) Yn is-adran (6), ystyr “etholiad cyffredinol” yw pleidlais a gynhelir mewn etholiad cyffredinol arferol o dan adran 3 o [Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 \(p. 32\)](#) neu etholiad cyffredinol eithriadol o dan adran 5 o'r Ddeddf honno.

Gwybodaeth Cychwyn

I9 A. 9 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

Gweithredu'r polisi cenedlaethol ar sail ardaloedd

10 Ystyr corff cyhoeddus yn adrannau 11 i 15

- (1) Yn adrannau 11 i 15, ystyr “corff cyhoeddus” yw unrhyw un o'r canlynol—
- (a) cyngor sir neu fwrdeistref sirol yng Nghymru;
- (b) Bwrdd Iechyd Lleol;
- (c) yr Ymddiriedolaethau GIG a ganlyn—
- (i) Iechyd Cyhoeddus Cymru;
- (ii) Felindre;
- (d) awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru;
- (e) awdurdod tân ac achub yng Nghymru;
- (f) Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru;
- (g) Cyngor Celfyddydau Cymru;
- (h) Cyngor Chwaraeon Cymru;
- (i) Llyfrgell Genedlaethol Cymru;
- (j) Amgueddfa Genedlaethol Cymru.
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio is-adran (1) drwy reoliadau drwy—
- (a) ychwanegu person,
- (b) tynnu person ymaith, neu
- (c) diwygio disgrifiad o berson.
- (3) Ond ni chaiff y rheoliadau—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (a) ond diwygio is-adran (1) drwy ychwanegu person os yw'r person hwnnw'n arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus;
 - (b) ond diwygio'r is-adran honno drwy ychwanegu un neu ragor o Weinidogion y Goron os yw'r Ysgrifennydd Gwladol yn cydsynio.
- (4) Os yw'r rheoliadau'n diwygio is-adran (1) er mwyn ychwanegu person sydd â swyddogaethau o natur gyhoeddus a swyddogaethau eraill, nid yw adrannau 11 i 15 ond yn gymwys i'r person hwnnw mewn perthynas â swyddogaethau'r person hwnnw sydd o natur gyhoeddus.
- (5) Cyn gwneud rheoliadau o dan is-adran (2), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r canlynol—
- (a) CNC,
 - (b) pob person y mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu ei ychwanegu neu ei dynnu ymaith drwy'r rheoliadau, ac
 - (c) y personau eraill hynny y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn briodol.

Gwybodaeth Cychwyn

110 A. 10 mewn grym ar 21.5.2016, gweler **a. 88(2)(a)**

11 Datganiadau ardal

- (1) Rhaid i CNC baratoi a chyhoeddi datganiadau (“datganiadau ardal”) ar gyfer yr ardaloedd o Gymru y mae CNC yn ystyried eu bod yn briodol at ddiben hwyluso gweithrediad y polisi adnoddau naturiol cenedlaethol.
- (2) Caiff CNC ddefnyddio'r datganiadau ardal at unrhyw ddiben arall wrth arfer ei swyddogaethau.
- (3) Rhaid i bob datganiad ardal—
 - (a) egluro pam y paratowyd datganiad ar gyfer yr ardal, drwy gyfeirio at—
 - (i) yr adnoddau naturiol yn yr ardal,
 - (ii) y manteision y mae'r adnoddau naturiol yn eu cynnig, a
 - (iii) y blaenoriaethau, y risgiau a'r cyfleoedd ar gyfer rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol y mae angen ymdrin â hwy;
 - (b) egluro sut y mae egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol wedi eu cymhwyso wrth baratoi'r datganiad;
 - (c) datgan sut y mae CNC yn bwriadu ymdrin â'r blaenoriaethau, y risgiau a'r cyfleoedd, a sut y mae'n bwriadu cymhwyso egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol wrth wneud hynny;
 - (d) pennu'r cyrff cyhoeddus y mae CNC yn ystyried y gallant gynorthwyo i ymdrin â'r blaenoriaethau, y risgiau a'r cyfleoedd.
- (4) Rhaid i CNC sicrhau bod pob rhan o Gymru yn cael ei chynnwys yn o leiaf un o'r ardaloedd y mae'n paratoi datganiad ardal ar eu cyfer.
- (5) Rhaid i CNC—
 - (a) cymryd pob cam rhesymol er mwyn gweithredu datganiad ardal, a
 - (b) annog eraill i gymryd camau o'r fath.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (6) Rhaid i CNC adolygu datganiadau ardal yn gyson a chaiff eu diwygio ar unrhyw adeg.
- (7) Cyn cyhoeddi datganiad ardal, rhaid i CNC ystyried a ddylid—
- (a) ymgorffori cynllun, strategaeth neu ddogfen debyg arall yn y datganiad ardal, neu
- (b) ymgorffori'r datganiad ardal mewn cynllun, strategaeth neu ddogfen debyg arall.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 A. 11 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

12 Cyfarwyddau Gweinidogion Cymru i weithredu datganiadau ardal

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo corff cyhoeddus i gymryd y camau hynny y mae'n ymddangos iddynt eu bod yn rhesymol ymarferol er mwyn ymdrin â'r materion a bennir mewn datganiad ardal o dan adran 11(3).
- (2) Cyn rhoi cyfarwyddyd rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r corff cyhoeddus y maent yn bwriadu ei gyfarwyddo.
- (3) Pan roddir cyfarwyddyd i gorff cyhoeddus o dan yr adran hon, rhaid i'r corff gydymffurfio ag ef.
- (4) Ni chaiff cyfarwyddyd o dan yr adran hon ei gwneud yn ofynnol i gorff cyhoeddus wneud rhywbeth na chaniateir iddo ei wneud fel arall wrth arfer ei swyddogaethau.
- (5) Mewn perthynas â chyfarwyddyd o dan yr adran hon—
- (a) rhaid iddo gael ei gyhoeddi;
- (b) caniateir ei amrywio neu ei ddirymu gan gyfarwyddyd diweddarach;
- (c) mae'n orfodadwy drwy orchymyn gorfodi ar gais gan Weinidogion Cymru, neu ar eu rhan.

Gwybodaeth Cychwyn

I12 A. 12 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

13 Canllawiau ynghylch gweithredu datganiadau ardal

- (1) Wrth arfer ei swyddogaethau, rhaid i gorff cyhoeddus roi sylw i unrhyw ganllawiau a roddir iddo gan Weinidogion Cymru ynghylch camau y dylid eu cymryd i ymdrin â'r materion a bennir mewn datganiad ardal o dan adran 11(3).
- (2) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi unrhyw ganllawiau y maent yn eu rhoi at ddibenion yr adran hon.

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 13 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

14 Dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i ddarparu gwybodaeth neu gymorth arall i CNC

- (1) Os yw CNC yn gofyn i gorff cyhoeddus ddarparu gwybodaeth i CNC sy'n ofynnol ganddo at ddiben arfer swyddogaethau o dan adran 8 neu 11, rhaid i'r corff cyhoeddus ddarparu'r wybodaeth oni bai bod y corff cyhoeddus wedi ei wahardd rhag ei darparu yn rhinwedd deddfiad neu unrhyw reol gyfreithiol arall.
- (2) Os yw CNC yn gofyn i gorff cyhoeddus arfer ei swyddogaethau i ddarparu cymorth arall i CNC sy'n ofynnol gan CNC at ddiben arfer swyddogaethau o dan adran 8 neu 11, rhaid i'r corff cyhoeddus ddarparu'r cymorth oni bai bod y corff cyhoeddus yn ystyried y byddai gwneud hynny—
 - (a) yn anghydnaws â dyletswyddau'r corff cyhoeddus ei hun, neu
 - (b) yn cael effaith andwyol fel arall ar arfer swyddogaethau'r corff cyhoeddus.
- (3) Mae'r dyletswyddau ar gorff cyhoeddus yn is-adrannau (1) a (2) hefyd yn ddyletswyddau ar Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru, ond nid ydynt ond yn gymwys i'r Comisiynydd os yw'r wybodaeth neu gymorth arall yn ofynnol er mwyn cynhyrchu adroddiad o dan adran 8 ar gyflwr adnoddau naturiol.

Gwybodaeth Cychwyn

I14 A. 14 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

15 Dyletswydd ar CNC i ddarparu gwybodaeth neu gymorth arall i gyrff cyhoeddus

- (1) Os yw corff cyhoeddus yn gofyn i CNC ddarparu gwybodaeth i'r corff cyhoeddus sy'n ofynnol ganddo at ddiben gweithredu datganiad ardal, rhaid i CNC ddarparu'r wybodaeth oni bai bod CNC wedi ei wahardd rhag ei darparu yn rhinwedd deddfiad neu unrhyw reol gyfreithiol arall.
- (2) Os yw corff cyhoeddus yn gofyn i CNC arfer ei swyddogaethau i ddarparu cymorth arall i'r corff cyhoeddus sy'n ofynnol gan y corff cyhoeddus at ddiben gweithredu datganiad ardal, rhaid i CNC ddarparu'r cymorth oni bai bod CNC yn ystyried y byddai gwneud hynny—
 - (a) yn anghydnaws â dyletswyddau CNC ei hun, neu
 - (b) yn cael effaith andwyol fel arall ar arfer swyddogaethau CNC.

Gwybodaeth Cychwyn

I15 A. 15 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

Cytundebau rheoli tir

16 Pŵer i ymrwymo i gytundebau rheoli tir

- (1) Caiff CNC wneud cytundeb â pherson sydd â buddiant mewn tir yng Nghymru ynghylch rheolaeth y tir neu ddefnydd o'r tir ("cytundeb rheoli tir"), os yw'n ymddangos iddo fod gwneud hynny yn hyrwyddo cyflawni unrhyw amcan sydd ganddo o ran arfer ei swyddogaethau.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (2) Caiff cytundeb rheoli tir wneud y canlynol, ymhlith pethau eraill—
- gosod rhwymedigaethau mewn cysylltiad â defnydd o'r tir ar y person sydd â buddiant yn y tir;
 - gosod cyfyngiadau ar arfer hawliau dros y tir ar y person sydd â buddiant yn y tir;
 - darparu i unrhyw berson neu bersonau wneud y gwaith hwnnw a allai fod yn hwylus at ddibenion y cytundeb;
 - darparu ar gyfer unrhyw fater y mae cynllun rheoli sy'n ymwneud â safle o ddiddordeb gwyddonol arbennig yn darparu ar ei gyfer (neu y gallai ddarparu ar ei gyfer);
 - darparu i'r naill barti neu'r llall wneud taliadau i'r parti arall neu i unrhyw berson arall;
 - cynnwys darpariaeth gysylltiedig a chanlyniadol.

- (3) Yn yr adran hon—

mae “buddiant mewn tir” (“*interest in land*”) yn cynnwys unrhyw ystad mewn tir ac unrhyw hawl dros dir, pa un a yw'r hawl yn arferadwy yn rhinwedd perchenogaeth o fuddiant mewn tir neu yn rhinwedd trwydded neu gytundeb, ac mae'n cynnwys yn benodol hawliau helwriaeth;

mae i “cynllun rheoli” yr ystyr a roddir i “management scheme” gan Ran 2 o Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 (p. 69) (gweler adran 28J);

mae i “safle o ddiddordeb gwyddonol arbennig” yr ystyr a roddir i “site of special scientific interest” gan Ran 2 o Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 (gweler adran 52(1)).

Gwybodaeth Cychwyn

I16 A. 16 mewn grym ar 21.5.2016, gweler **a. 88(2)(a)**

17 Effaith cytundebau rheoli tir penodol ar olynwyr yn y teitl

- (1) Pan wneir cytundeb rheoli tir â pherson sydd â buddiant cymhwysol mewn tir sy'n ddarostyngedig i'r cytundeb ac nad yw'n dir cofrestredig, a'r cytundeb yn darparu bod darpariaethau'r is-adran hon yn cael effaith mewn perthynas â'r cytundeb—
- caniateir i'r cytundeb gael ei gofrestru fel pridiant tir o dan Ddeddf Pridiannau Tir 1972 (p. 61) fel pe bai'n bridiant sy'n effeithio ar dir sy'n dod o fewn paragraff (ii) o Ddosbarth D,
 - mae darpariaethau adran 4 o'r Ddeddf honno (sy'n ymwneud ag effaith peidio â chofrestru) yn gymwys fel pe bai'r cytundeb yn bridiant tir o'r fath, ac
 - yn ddarostyngedig i ddarpariaethau adran 4 o'r Ddeddf honno, mae'r cytundeb yn rhwymo unrhyw olynydd i'r person sydd â buddiant cymwys i'r un graddau ag y mae'n rhwymo'r person hwnnw, er gwaethaf y ffaith na fyddai wedi rhwymo'r olynydd hwnnw oni bai am ddarpariaethau'r is-adran hon.
- (2) Pan wneir cytundeb rheoli tir â pherson sydd â buddiant cymwys mewn tir sy'n ddarostyngedig i'r cytundeb ac sy'n dir cofrestredig, a'r cytundeb yn darparu bod darpariaethau'r is-adran hon yn cael effaith mewn perthynas â'r cytundeb—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (a) caiff y cytundeb fod yn destun hysbysiad yn y gofrestr teitlau o dan [Ddeddf Cofrestru Tir 2002 \(p. 9\)](#) fel pe bai'n fuddiant sy'n effeithio ar y tir cofrestredig,
 - (b) mae darpariaethau adrannau 28 i 30 o'r Ddeddf honno (effaith gwarediadau tir cofrestredig ar flaenoriaeth buddiannau gwrthwynebus) yn gymwys fel pe bai'r cytundeb yn fuddiant o'r fath; ac
 - (c) yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r adrannau hynny, mae'r cytundeb yn rhwymo unrhyw olynydd i'r person sydd â buddiant cymwys i'r un graddau ag y mae'n rhwymo'r person hwnnw, er gwaethaf y ffaith na fyddai wedi rhwymo'r olynydd hwnnw oni bai am ddarpariaethau'r is-adran hon.
- (3) Mae gan berson fuddiant cymwys mewn tir at ddiben yr adran hon os yw'r buddiant—
- (a) yn ystad mewn ffi syml mewn meddiannaeth absoliwt;
 - (b) yn dymor o flynyddoedd absoliwt a roddwyd am dymor o fwy na saith mlynedd o ddyddiad ei roi ac yn yr achos hwnnw bod rhyw ran o'r cyfnod y rhoddwyd y tymor o flynyddoedd mewn perthynas ag ef yn parhau heb ddod i ben.
- (4) Yn yr adran hon—
- ystyr “olynydd” (“*successor*”), mewn perthynas â chytundeb â pherson sydd â buddiant cymwys mewn unrhyw dir, yw person y mae ei deitl yn deillio o'r person hwnnw sydd â buddiant cymwys, neu sy'n hawlio fel arall o dan y person hwnnw, ac eithrio yn hawl buddiant neu bridiant yr oedd buddiant y person gyda'r buddiant cymwys yn ddarostyngedig iddo yn union cyn—
- (a) yr adeg y gwnaed y cytundeb, pan nad yw'r tir yn dir cofrestredig, neu
 - (b) yr adeg y cofrestrwyd yr hysbysiad am y cytundeb, pan fo'r tir yn dir cofrestredig;
- mae i “tir cofrestredig” yr un ystyr ag a roddir i “registered land” yn Neddf Cofrestru Tir 2002.

Gwybodaeth Cychwyn

I17 A. 17 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

18 Cymhwyso Atodlen 2 i Ddeddf Coedwigaeth 1967 i gytundebau rheoli tir

Mae Atodlen 2 i [Ddeddf Coedwigaeth 1967 \(p. 10\)](#) (pŵer i denant am oes ac eraill ymrwymo i gyfamodau neilltuo coedwigaeth) yn gymwys i gytundebau rheoli tir fel ag y mae'n gymwys i gyfamodau neilltuo coedwigaeth.

Gwybodaeth Cychwyn

I18 A. 18 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

19 Effaith cytundebau ar gyflwyno priffordd a rhoi hawddfrait

At ddibenion unrhyw ddeddfiad neu reol gyfreithiol o ran yr amgylchiadau pan ganiateir rhagdybio bod priffordd wedi ei chyflwyno neu hawddfrait wedi ei rhoi, neu y caniateir penderfynu hynny drwy ragnodiad, mae'r ffaith bod y cyhoedd neu

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

unrhyw berson yn defnyddio ffordd ar draws tir yn rhinwedd cytundeb rheoli tir i gael ei diystyru.

Gwybodaeth Cychwyn

I19 A. 19 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

20 Darpariaethau trosiannol

- (1) Mae cytundeb sy'n ymwneud â thir yr ymrwymwyd iddo gan CNC, neu unrhyw gorff a ragflaenodd y corff hwnnw, o dan ddeddfiad a ddatgymhwysir i'w drin fel cytundeb rheoli tir.
- (2) Y deddfiadau a ddatgymhwysir yw—
 - (a) adran 16 o [Ddeddf Parciau Cenedlaethol a Mynediad i Gefn Gwlad 1949 \(p. 97\)](#);
 - (b) adran 15 o [Ddeddf Cefn Gwlad 1968 \(p. 41\)](#);
 - (c) adran 39 o [Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 \(p. 69\)](#).

Gwybodaeth Cychwyn

I20 A. 20 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

21 Tir y Goron

- (1) Caiff yr awdurdod priodol ymrwymo i gytundeb rheoli tir mewn perthynas â buddiant yn nhir y Goron a ddelir gan y Goron neu ar ei rhan.
- (2) Nid yw cytundeb rheoli tir o ran unrhyw fuddiant arall yn nhir y Goron yn cael unrhyw effaith oni bai ei fod yn cael ei gymeradwyo gan yr awdurdod priodol.
- (3) Ystyr "tir y Goron" yw tir y mae buddiant ynddo—
 - (a) yn perthyn i Ei Mawrhydi yn hawl y Goron,
 - (b) yn perthyn i Ei Mawrhydi yn hawl Dugiaeth Caerhirfryn,
 - (c) yn perthyn i Ddugiaeth Cernyw, neu
 - (d) yn perthyn i un o adrannau'r llywodraeth neu'n cael ei ddal mewn ymddiriedolaeth ar gyfer Ei Mawrhydi at ddibenion un o adrannau'r llywodraeth.
- (4) Ystyr "yr awdurdod priodol", mewn perthynas ag unrhyw dir—
 - (a) os yw'r tir yn perthyn i Ei Mawrhydi yn hawl y Goron, yw Comisiynwyr Ystad y Goron neu un o adrannau eraill y llywodraeth sy'n rheoli'r tir o dan sylw;
 - (b) os yw'r tir yn perthyn i Ei Mawrhydi yn hawl Dugiaeth Caerhirfryn, yw Canghellor y Ddugiaeth;
 - (c) os yw'r tir yn perthyn i Ddugiaeth Cernyw, yw'r person hwnnw y mae Dug Cernyw, neu'r person sy'n meddu ar Ddugiaeth Cernyw am y tro, yn ei benodi;
 - (d) os yw'r tir yn perthyn i un o adrannau'r llywodraeth neu'n cael ei ddal mewn ymddiriedolaeth ar gyfer Ei Mawrhydi at ddibenion un o adrannau'r llywodraeth, yw'r adran honno.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (5) Os oes unrhyw gwestiwn yn codi o dan yr adran hon ynghylch pa awdurdod yw'r awdurdod priodol mewn perthynas ag unrhyw dir, mae'r cwestiwn hwnnw i gael ei gyfeirio at y Trysorlys, sydd biau'r penderfyniad terfynol.

Gwybodaeth Cychwyn

I21 A. 21 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

Cynlluniau arbrofol

22 Pŵer i atal dros dro ofynion statudol ar gyfer cynlluniau arbrofol

- (1) Ar gais CNC, caiff Gweinidogion Cymru wneud darpariaeth drwy reoliadau mewn perthynas â Chymru—
- sy'n eithrio unrhyw berson rhag gofyniad statudol y mae CNC yn gyfrifol amdano;
 - sy'n llacio unrhyw ofyniad o'r fath wrth ei gymhwyso i berson;
 - sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson y mae eithriad neu lacio gofyniad yn gymwys iddo gydymffurfio ag amodau a bennir yn y rheoliadau;
 - sy'n addasu deddfiad mewn modd y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei fod yn angenrheidiol er mwyn gorfodi unrhyw ddarpariaeth a wneir yn rhinwedd paragraffau (a) i (c), neu o ganlyniad i unrhyw ddarpariaeth o'r fath.
- (2) Ni chaiff rheoliadau o dan is-adran (1) wneud darpariaeth sy'n tynnu ymaith neu'n addasu swyddogaeth un o Weinidogion y Goron a oedd yn arferadwy gan un o Weinidogion y Goron cyn 5 Mai 2011 oni bai bod yr Ysgrifennydd Gwladol yn cydsynio i'r ddarpariaeth.
- (3) Cyn gwneud darpariaeth o dan is-adran (1), rhaid i Weinidogion Cymru—
- bod wedi eu bodloni bod y ddarpariaeth yn angenrheidiol er mwyn galluogi cynnal cynllun arbrofol sy'n debygol o gyfrannu at reoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol,
 - bod wedi eu bodloni na fydd y rheoliadau'n cael yr effaith gyffredinol o gynyddu'r baich rheoliadol ar unrhyw berson, a
 - ymgyngori—
 - â phersonau y maent yn barnu bod darpariaeth yn y rheoliadau yn debygol o effeithio arnynt, a
 - â phersonau y maent yn barnu bod y cynllun arbrofol yn debygol o effeithio arnynt fel arall.
- (4) Mae rheoliadau o dan is-adran (1) yn cael effaith yn ystod cyfnod a bennir yn y rheoliadau na chaiff fod yn hwy na thair blynedd.
- (5) Ond caiff rheoliadau o dan is-adran (1), ar un achlysur yn unig, ymestyn y cyfnod y mae rheoliadau blaenorol o dan yr is-adran honno yn cael effaith am gyfnod o ddim mwy na thair blynedd o ddiwedd y cyfnod a bennwyd yn y rheoliadau blaenorol.
- (6) Pan fo rheoliadau o dan is-adran (1) yn cael yr effaith sylweddol o ddirymu rheoliadau blaenorol o dan yr is-adran honno, a hynny'n unig, caniateir i'r rheoliadau gael eu gwneud heb gais gan CNC.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (7) Ac nid yw is-adran (3) yn gymwys i ddarpariaethau mewn rheoliadau o dan is-adran (1) sy'n dirymu rheoliadau blaenorol o dan yr is-adran honno (pa un a yw CNC yn gwneud cais am y dirymiad ai peidio).
- (8) Pan fo darpariaeth wedi ei gwneud o dan is-adran (1) i alluogi cynnal cynllun arbrofol, rhaid i CNC—
- gwerthuso'r cynllun ar ba adeg bynnag y mae'n ystyried ei bod yn briodol, a
 - cyhoeddi adroddiad sy'n nodi'r gwerthusiad ac yn disgrifio unrhyw gamau y mae CNC yn ystyried y dylid eu cymryd yng ngoleuni'r gwerthusiad.
- (9) At ddibenion yr adran hon—
- ystyr gofyniad statudol yw gofyniad a osodir gan ddeddfiad;
 - mae CNC yn gyfrifol am ofyniad statudol—
 - os yw'n ofyniad i gydymffurfio â safon neu ofyniad a osodir gan CNC,
 - os yw'n ofyniad i gael trwydded neu awdurdodiad arall gan CNC cyn gwneud rhywbeth,
 - os yw'n ofyniad y caiff CNC ei orfodi, neu
 - os yw'n ofyniad sy'n gymwys i CNC ac sy'n ymwneud â'r modd y mae adnoddau naturiol yn cael eu rheoli neu eu defnyddio, neu at ba ddibenion y maent yn cael eu rheoli neu eu defnyddio.
- (10) Yn yr adran hon, ystyr “cynllun arbrofol” yw cynllun a gynhelir o dan drefniadau a wneir gan CNC o dan erthygl 10C o [Orchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru \(Sefydlu\) 2012 \(O.S. 2012/1903\)](#).

Gwybodaeth Cychwyn

I22 A. 22 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

23 Pŵer CNC i gynnal cynlluniau arbrofol etc.

Yng [Ngorchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru \(Sefydlu\) 2012 \(O.S. 2012/1903\)](#), yn lle erthygl 10C rhodder—

“10C Ymchwil a chynlluniau arbrofol

- Caiff y Corff wneud trefniadau i gyflawni (boed gan y Corff neu gan bersonau eraill) ymchwil a chynlluniau arbrofol sy'n berthnasol i arfer ei swyddogaethau.
- Caiff y Corff ddarparu cefnogaeth (drwy gyfrwng arian neu fel arall) ar gyfer ymchwil a chynlluniau arbrofol sy'n berthnasol i arfer ei swyddogaethau; ac mae paragraffau (2) a (3) o erthygl 10B yn gymwys i roi cymorth ariannol o dan y paragraff hwn.
- Wrth gyflawni gweithgareddau o dan yr erthygl hon mewn perthynas â chadwraeth natur, rhaid i'r Corff roi sylw i unrhyw safonau cyffredin a sefydlwyd o dan adran 34(2)(c) o Ddeddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006 i'r graddau y maent yn gymwys i'r gweithgareddau.
- Yn yr erthygl hon—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

ystyr “cynllun arbrolfol” (“*experimental scheme*”) yw cynllun sydd wedi ei ddylunio—

- (a) i ddatblygu neu i gymhwyso dulliau, cysyniadau neu dechnegau newydd neu addasedig, neu
- (b) i ddatblygu neu brofi cynigion ar gyfer newid rheoleiddiol; mae “ymchwil” (“*research*”) yn cynnwys ymholiadau ac ymchwiliadau.”

Gwybodaeth Cychwyn

I23 A. 23 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

Cyffredinol

24 Pŵer i ddiwygio cynnodau ar gyfer paratoi a chyhoeddi dogfennau

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud darpariaeth sy'n newid erbyn pa bryd y mae'n rhaid paratoi neu gyhoeddi'r dogfennau a ganlyn—
 - (a) adroddiad ar gyflwr adnoddau naturiol neu ddrafft o adroddiad o'r fath;
 - (b) y polisi adnoddau naturiol cenedlaethol.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) wneud darpariaeth ar ffurf diwygiad i'r Rhan hon.
- (3) Cyn gwneud rheoliadau o dan is-adran (1) rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag CNC.

Gwybodaeth Cychwyn

I24 A. 24 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

25 Rheoliadau o dan y Rhan hon

- (1) Mae pŵer i wneud rheoliadau o dan y Rhan hon i'w arfer drwy offeryn statudol.
- (2) Mae pŵer i wneud rheoliadau o dan y Rhan hon yn cynnwys pŵer—
 - (a) i wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol neu ar gyfer achosion gwahanol;
 - (b) i wneud darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed.
- (3) Ni chaniateir i offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau o dan y Rhan hon gael ei wneud oni bai bod drafft o'r offeryn wedi ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac wedi ei gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo.
- (4) Nid yw offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau sy'n cael yr effaith sylweddol o ddirymu rheoliadau a wnaed o dan adran 22(1), a hynny'n unig, yn ddarostyngedig i'r gofyniad yn is-adran (3), ond rhaid iddo gael ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar ôl cael ei wneud.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

Gwybodaeth Cychwyn

I25 A. 25 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

26 Dehongliad cyffredinol o'r Rhan hon

Yn y Rhan hon—

mae “adnoddau naturiol” (“*natural resources*”) i'w ddehongli yn unol ag adran 2;

ystyr “bioamrywiaeth” (“*biodiversity*”) yw amrywiaeth organeddau byw, boed ar lefel geneteg, rhywogaeth neu ecosystem;

ystyr “CNC” (“*NRW*”) yw Corff Adnoddau Naturiol Cymru;

ystyr “cytundeb rheoli tir” (“*land management agreement*”) yw cytundeb o dan adran 16;

mae i “egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol” (“*principles of sustainable management of natural resources*”) yr ystyr a roddir gan adran 4;

mae i “polisi adnoddau naturiol cenedlaethol” (“*national natural resources policy*”) yr ystyr a roddir gan adran 9;

mae i “rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol” (“*sustainable management of natural resources*”) yr ystyr a roddir gan adran 3;

mae “tir” (“*land*”) yn cynnwys tir wedi ei orchuddio â dŵr.

Gwybodaeth Cychwyn

I26 A. 26 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

27 Mân ddarpariaethau a darpariaethau canlyniadol

(1) Nid yw'r diwygiadau a wneir gan y Rhan hon i [Orchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru \(Sefydlu\) 2012 \(O.S. 2012/1903\)](#) yn effeithio ar bŵer Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion pellach o dan adrannau 13 a 15 o [Ddeddf Cyrff Cyhoeddus 2011 \(p. 24\)](#) sy'n diwygio neu'n dirymu'r ddarpariaeth a wneir gan y diwygiadau hynny.

(2) Mae Rhan 1 o Atodlen 2 yn darparu ar gyfer mân ddiwygiadau, diwygiadau canlyniadol a diddymiadau sy'n ymwneud â'r Rhan hon.

Gwybodaeth Cychwyn

I27 A. 27 mewn grym ar 21.5.2016, gweler [a. 88\(2\)\(a\)](#)

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, RHAN 1 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 05 Awst 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.
[View outstanding changes](#)

Changes and effects yet to be applied to the whole Act associated Parts and Chapters:

Whole provisions yet to be inserted into this Act (including any effects on those provisions):

- s. 6(10)(d) substituted by [S.I. 2024/706 reg. 22\(a\)](#)
- s. 6(10)(d) substituted by [S.I. 2024/706 reg. 22\(b\)](#)